

Színpadí játék négy egyszerű képben

Előhang

(Mielőtt a függöny fölmege, megjelenik a leány reflektorfényben.
Velencei tükröt tart a kezében — Játék — Valami különös zene

— Baudelaire versét mondja:

„...Szép vagyok s azt szabom rád,
hogy im szerelmemért csak a Szépet szeresd.
Órangyalod vagyok, s a Múzsád és Madonnád!”

A különös zene még egy akkordja, utána a fény kialszik.)

Második jelenet

(A SZOBRÁSZ műterme. A háttérben a mennyezettől a földig tejüveg kockákból kirakott fehér ablak; balról, a háttérben állványokon és a padlón megkezdett szobrok, torzók, oldalt polc, rajta vésők, kalapácsok, vonalzó, dróttekeres, vödör, papírzsákban gipsz; jobbról bejárati ajtó, mellette egyszerű szőnyeggel leterített heverő, valami modern mintájú párna, vaslábakon álló hamútartó; középen, a színpad mélyén emelvény a modell számára, rajta támlanélküli ülőhely; előtérben állvány, rajta megkezdett márvány mellszobor. Amikor a függöny fölmege, az emelvény melletti spanyolfal mögött vetkőzik a Modell. A hátsó fény megvilágítja testének körvonalait. Fehér, fátýolszerű lepelt ölt magára, kilép a spanyolfal mögül, könnyű léptekkel a hamútartóhoz lép, beleüti a hamút, majd könnyedén föllép az emelvényre. A SZOBRÁSZ az állvány előtt ül, pipáját rágja, maga elé mered. Föl se néz, amikor a Modell kilép a fal mögül, de hallja. Amikor már hallja, hogy az emelvényen elfoglalta helyét, lassan fölkel a helyéről, vésőt, kalapácsot vesz kezébe és a márványhoz lép. Kezdődik az alkotó munka.)

LEÁNY *(eloltja cigarettáját, fölnéz)* A véső csengésén és a kapács kopogásán kívül semmit nem hallok.

SZOBRÁSZ *(tovább vés, pipáját szívja, kialudt, újra gyújtja).*

LEÁNY *(az előbbi hangon)* Pedig jól tudom, hogy a művész még a fizetett modellel is szóba áll...

SZOBRÁSZ *(pipáját szívja és dolgozik szó nélkül tovább).*

LEÁNY Én azt hittem, ha egy művész női alakot formál...

SZOBRÁSZ *(hangosan köhög s dühösen ledobja pipáját).*

LEÁNY *(helyesbít)* ... ha egy ilyen fiatal művész, mint te, emberi alakot formál...

SZOBRÁSZ *(fölkapja fejét)* Mit? ... Emberi alakot? ... A külsőt? ... *(idegesen nevet)* Ma nem az emberi arcot fejezi ki a művész, hanem azt, ami mögötte van.

LEÁNY *(magába néz)* Különös?

SZOBRÁSZ Mi a különös ebben?

LEÁNY *(a lepel alól előhúzza azt a tükröt, amit az Előhangban láttunk, magaelé tartja és nézi magát)* Én ebben a fénylő vellecei üvegben nem azt látom, ami mögöttem van.

SZOBRÁSZ Nem?! ...

LEÁNY Nem! Én, magamat látom benne. Mert ebben a képben én vagyok. És nemcsak szeretném, hanem akarom is magamat a dolgok fölé helyezni... Magamat... Érted?! Magamat... *(kezével átfogja a saját arcát)* Ezt az arcot.

SZOBRÁSZ *(határozottan)* Külsőség!

LEÁNY *(kissé ingerülten)* Külsőség?

SZOBRÁSZ Igen. Ha akarod, csak forma, semmi más. És a tartalmat nem a szolgálai arányosságok, hanem a merész aránytalanságok fejezik ki. A nagy ellentmondások...

LEÁNY *(folytatja)* ... a vonalak bizarrsága, ridegsége vagy forrósága, a ritmus... aha-ha-ha-a-a... ismerem én már ezt a szót. Úgy ismétlődik, akár egy régi gramofónlemez, és te mindig azt hiszed, hogy te vagy az első a világon, aki újat mondasz vele...

SZOBRÁSZ *(erre gúnyosan nevet)* Jó! ... Akkor ez helyett azt mondom: szép vagy! ... Ez egészen új.

LEÁNY *(ölébe teszi a tükröt és egy kis kazettából cigarettára gyújt)* Az nem új, de viszont nem is régi.

SZOBRÁSZ *(csodálkozva)* No?! ...

LEÁNY *(folytatja)* ... nem is régi, mert az eddigi huszonkét esztendő csak érlelte szépségemet.

SZOBRÁSZ *(közelebb lép hozzá)* Legyünk csak őszinték. Huszonkét esztendő érlelte, még egynehány majd érleli, — és azután?...

LEÁNY (*mélyen a szemébe néz*) Azután?

SZOBRÁSZ (*visszamegy az állványhoz és a márványt nézi*) Ez sem tud adni semmit önmagából, mint ahogy te sem. Fagyos, hideg szépség, hideg mint a kő, de a te szépséged nem olyan maradandó, mint ez a kő... Ez az arc, amit én most itt faragok, túlél tégedet... Te, egy ideig virágzol, kihajtanak minden szirmaid, azután hervadni kezdesz. Elhervadsz, összetöpörödsz, és (*mutatja a tenyeréből kihulló semmit*) nem marad belőled semmi más, csak egy emlék. Olyan emlék, mint egy napsütéses tavaszi délután, amely akkor a legszebb, amikor először vesszük észre. Azután elfakul bennünk, hogy arcunkon, bőrünkön fakulnak a színek... Mert, ha egyszer az évek kifutnak a kezeink közül...

LEÁNY (*fölkialt*) Ne tovább!

SZOBRÁSZ De igen!

LEÁNY (*más hangon*) Megint megfeledektél arról, hogy én a szerelmemet és lányságomat adtam neked.

SZOBRÁSZ (*meglepődve*) Mi ez? Számonkérés?

LEÁNY Nem, csak emlékeztetés arra, amiről az utóbbi időben, amióta az az újságíró nő foglalkozik veled, nagyon szívesen megfeledekezel.

SZOBRÁSZ Ez célzás akar lenni?

LEÁNY Megint azt kell mondanom: nem!

SZOBRÁSZ Előbb figyelmeztetsz, hogy valamivel megfenyegegsz, vagy ingerelj, azután egyszerűen becsukódsz, hogy megvédd egészen értelmetlen és önző álláspontodat.

LEÁNY (*jelentősegteljesen eloltja cigarettáját*) Hagyjuk ezt...

SZOBRÁSZ (*éppen vésni akar, de most leereszti a vésőt és közbe vág*) ... aki nem tud mást adni az utókornak...

LEÁNY (*írónikus mosollyal folytatja*) ... az gyereket csinál, hogy benne önmaga megújult életét lássa!... Már fejből tudom. Hagyjuk ezt a művészi pózt, ezt a zseni-filozófiát.

SZOBRÁSZ Így beszél, aki önmagának él.

LEÁNY És ki nem él önmagának?

SZOBRÁSZ Az anyák, akik szellemük, fejlettebb emberségük továbbadásával ajándékozzák meg az utánuk jövő időt...

LEÁNY (*kacag*) Nagy szavak... Szavak, ... szavak!

SZOBRÁSZ Szavak?

LEÁNY Igen: Nem veszed észre, hogy nevetséges vagy?

SZOBRÁSZ Most én mondom: nem! Mert én a szoborban, amikor a vésőmmel a tartalmat keresem, akkor, — akár egy vonással is — ezt akarom megörökíteni... Érted? (*más hangnembe vág át*) Láttad már Mona Lisát?

LEÁNY Láttam.

SZOBRÁSZ Ki festette?

LEÁNY *(előbb nyugodtan, azután mindig zavartabban)* Ki festette? ... Rafael ... Nem ... Tizian ... Nem ... Michel ... Nem *(leforrázva)* Nem tudom.

SZOBRÁSZ *(ledobja a vésőt, odamegy a modellhez)* Látod? Pedig az volt az első nő, akinek polgári arcát ismerjük és aki azt mondta mosolyával Leonardónak: Szép vagyok.

LEÁNY Elhiszem. De az élet szépsége ma már nem a tárgyismeretektől függ.

SZOBRÁSZ Hanem?

LEÁNY Attól, amit magában érez.

SZOBRÁSZ *(nevetve)* Hát akkor te építhetsz magadnak egy külön világot? Hol? Mikor? Mivel? Minek? ... és ... Kinek?

LEÁNY *(magabiztosan)* Ott ahol akarok, s azzal építek, akivel akarok.

SZOBRÁSZ *(nagyot néz)* Ez dac vagy büszkeség?

LEÁNY Egyszerűen csak elhatározás.

SZOBRÁSZ *(meglepődve)* Hm ... Lázadás a vidéki város megkövesedett konvencionális muszája ellen?

LEÁNY Az ellen, hogy itt mindenki tudja, hogy a másik mit eszik.

SZOBRÁSZ Ki akarsz törni a provincializmus falai közül?

(Itt megfordul a játék s a nyiltszíni változásban a Modell megy át a támadásba. Könnyed mozdulattal vállára dobja a lepelt, meztláb lelép az emelvényről és a szobrász elé megy.)

LEÁNY Na! Ügylátszik mindketten helyben vagyunk?! ...

SZOBRÁSZ *(tűnődve, mint aki nem érti az allúziót)* Mindketten?

LEÁNY Igen. A modell és a művész.

SZOBRÁSZ *(végignézi a leányt, egészen közel lép hozzá, hogy magához vonja, de gondol egyet, hirtelen elfordul, odamegy a hamútartóhoz, kiveri pipájából a hamút, újra megtömi s miközben rágyújt és nézi a pipát, a gyufa lángját, föllép az emelvényre, fölül a Modell helyére, majdnem olyan pózban — akaratlanul — mint előbb a leány volt, a pipafüstöt nézi, hosszasan nézi, majd hirtelen a leány felé fordul)* Mondd! Ismered ezt a dalt? *(dúdolja)* „De szeretnék hajnalcsillag lenni!” ...

LEÁNY *(visszafordul, ártatlan szemekkel néz, mint aki nem érti)* Nem! ... De, ... lehet, hogy valahol hallottam.

SZOBRÁSZ *(pipája füstjét nézi, abbahagyja a dúdolást, s csak egyszerű szavakkal mondja)* De szeretnék hajnalcsillag lenni!

LEÁNY *(tűnődve)* Különös ... Különös a verse és különös a melódiája is.

SZOBRÁSZ *(átveszi a hangot)* Ez a dal!... Ez a dal... Hm... Most majdnem úgy vagyok veled, hogy nem tudom, mit is akartam mondani.

LEÁNY Vagy nem akarsz elmondani.

SZOBRÁSZ Valami olyat akartam mondani, amivel tetszem magamnak, vagy valami olyat, amivel kimondom azt, amit legmélyebben érzek, amit még soha senki előtt nem mondtam ki!...

LEÁNY *(ártatlanul nevet)* Már megint a hangulat.

SZOBRÁSZ *(főlugrik)* Nem hangulat ez! Dehogy hangulat. Semmi kedvem üres hangulatokba merülni, mert már nem egyszer fölismertem a szirénhangjait. Én nem vagyok az az ember, aki hangulatok nyomán alkot és pusztán a röppenő képzelet szárnyára bizza azt, amit mondani akar... *(a fejéhez kap)* Vagy, csakugyan?!... Hangulatok nyomán... Az nem igaz... Az nem lehet igaz!... Mert a hangulat sem magától jön, nem hatás nélkül jön, hanem valami tudatos vagy tudatalatti külső hatás az, amely megszüli... Megszüli... Igen. Szóval ez, hogy én ezt a dalt dúdoltam, nem hangulat szüleménye.

LEÁNY *(mélyen a szemébe néz)* Ha nem az, akkor mi más?

SZOBRÁSZ Az, ami megért bennem. Ami annyira megért, mint a gyümölcs a fán s most le kell hogy szakadjon.

LEÁNY Hasonlatnak jó, de naív és banális, akár egy diák szentimentális ömlengése...

SZOBRÁSZ Azt akarsz mondani: kispolgári szentimentalizmus?

LEÁNY *(szemrebbenés nélkül)* Igen.

SZOBRÁSZ Ne szakíts meg ilyen ostoba hétköznapiságokkal, amit minden emberi érzelemre ráhúznak, hogy lehűtsék a hófokát s arra nem is gondolnak, hogy akkor veszít az erejéből... A lendületéből... a... termő...

LEÁNY *(kezébe veszi a vésőt)* No, nézd csak!

SZOBRÁSZ *(a Modell másikat vesz ki a szövegéből)* Ez a század egy szörnyeteg. Olyan nagy szörnyeteg, amilyen még soha nem volt. Még Voltaire idejében sem volt... Ibsen idejében sem... Dosztojevszkij idejében sem... Gondolj csak Strydjömmre, akinek délafrikai államában még az emberek vérének is vegyileg és matematikailag osztályozzák.. Gondolj a Bikini szigetekre, ahonnan ezer és ezer kilométernyire elszállt a halálsugár... Gondolj a mesterséges bolygókra és arra, hogy a földgolyó körül a légkörök szála teljesen összegabalyodott... *(szünet, majd egészen szelíd hangon)*... Rodin csókja... Látod. Rodin csókja, az pillanatnyi hangulat... De vajon a pillanatnyi hangulat, egy gondolat meglelése, sokszor nem az élet veleje?... *(főlnéz, várja a választ)*

LEÁNY *(vés, nyugodtan forgatja a vésőt, néha az emelvény felé néz)* Folytasd, ... folytasd csak tovább... Hallgatom...

SZOBRÁSZ *(folytatja)* ... ha minden, minden, amit az ember az életben vágyott, akart, szeretett, óhajtott, hívott, keresett, sejtett, érzett — egy mondatban, egy műben hirtelen, csak úgy taláalomra, nem véletlenül, hanem a tudatos fölismerés, az érzések és a megérzések következményeként létrejönne... Megszületne... *(fölnéz, megint várja a választ az állvány felől)*

LEÁNY *(vés, szárazon)* ... megszületne a mű?

SZOBRÁSZ *(fölugrik s a Modell felé fordul)* Itt van... Itt van, vésővel a kezében a Modell, aki formába akarja önteni a szobrászt, engem akar kifaragni; és itt vagyok én, a szobrász, aki modellt állok, s művészi attitűdökkel, emóciókkal és a cézannei műhely minden egyéb kellékével modellt állok, vagy ülök, igazán mindegy... Most mi ketten... A modell és az alkotó, — helyet cserélve — az alkotó és a modell meg akarjuk formálni az embert, a mai ember alakját... *(kacag)* Ó, nézd, hogy áll a kezében a véső?!...

LEÁNY *(zavartan nézi a vésőt, a kalapácsot, lesüti a szemét, majd — szünet után — fölnéz a Mesterre)* Miért?

SZOBRÁSZ *(még hangosabban nevet, de ez inkább játékos nevetés)* Ááááh... Nem úgy kell fogni a vésőt!... Nem úgy kell fogni, ha azt akarjuk, hogy a nyers kőből, a nyers anyagból emberivonal legyen!

LEÁNY *(ocsúdik, most már jobban fogja)* Jaaa, persze... Erről egészen megfeledkeztem.

SZOBRÁSZ *(nyugodt hangon, kissé oktatón)* Látod?... Erről nem szabad megfeledkezni. Egy pillatnatra sem szabad megfeledkezni... A véső és a kalapács... A modell és az alkotó helyet cserél... Hm... Csodálatos szárad ez!... Csodálatos ez az atomszárad... Most, hogy beköszöntött, óriási reaktoraival úgy tűnik, mintha valaminek az ürügyén el akarná nyelni azt, amit megalkotott... Mintha el akarná nyelni az embert!...

LEÁNY *(most már nyugodtabban vés)* Folytasd csak. Hallgatlak.

SZOBRÁSZ *(visszaül a helyére az emelvényen)* Nézd kedvesem. Neked olyan szép tested van. Szép a kebled, szép a derekad, szép az ágyéked, a lábad... Hidd el nekem, kevés olyan gondozott almafa van, amely ilyen szép, szabályos gyümölcsöt terem, —... és hogy vigyáznak az almafákra!... De hogy vigyáznak!...

LEÁNY *(figelmeztetőn)* A helycsere megtörtént. Az új Modell ne beszéljen az új Alkotóról. Mert nem helyénvaló.

SZOBRÁSZ *(mintha nem is hallaná, egészen tűzbe jön)* A te

tested is olyan, mint az almafáé, és arra hivatott, hogy újra és még szebb gyümölcsöt teremjen. De, ... *(megvetéssel, gyűlölettel)* ... jönnek az emberek, a művészek — mindegy, hogy kik — és még első virágzásodban leszakítanak ... Tudod te kedves, szebb anyaságra hivatott szép, az emberiségnek nincs türelme, hogy megvárja, amíg a gyümölcs megérik ... Nincs türelme ... nincs türelme, mert önző... Mert...

LEÁNY *(nézi a véső élet)* Te is önző vagy?

SZOBRÁSZ *(mint aki találva érzi magát, fölkapja a fejét)* Igen! Ha már általánosítottam, akkor nem vonom ki magamat az általánosítás alól. Olyan vagyok, mint... mint ez a század ... Ő formált engem a maga képére, nem én őt...

LEÁNY *(mint aki nem hiszi)* Hogyan?

SZOBRÁSZ *(kicsit belézagorodik a saját filozófiájába)* Mi az, hogy hogyan?

LEÁNY *(ártatlanul)* Csak azt kérdeztem: hogyan?

SZOBRÁSZ *(visszanyeri az egyensúlyát)* Hm... Figyelj ide kedvesem. Ezt nem is olyan nehéz megmagyarázni... Ez az egész helycsere egyszerűen azért történt, mert én nem voltam elég erős ahhoz, hogy én formáljam a századot ... Látod! Van ebben valami polgári ironia is. A kő fölött úrrá tudok lenni, úrrá tudok lenni fölötte, mert olyanná formálok, amilyené akarom ...

LEÁNY *(egyszerűen)* Azért, mert a vas, amit a század a kezébe adott *(mutatja a vésőt)* keményebb mint a kő.

SZOBRÁSZ *(tünődve)* Igazad van.

LEÁNY *(most kihúzza magát)* Persze, hogy igazam van ... Látod, most beismered?!

SZOBRÁSZ Mit ismerek be?

LEÁNY *(még határozottabban)* Azt, hogy nem olyanná vésed, amilyené akarod.

SZOBRÁSZ Mit mondasz?

LEÁNY *(folytatja)* ... nem olyanná formálok a követ, amilyené akarod, hanem olyanná, amilyen én vagyok!

SZOBRÁSZ *(fölemelkedik ülőhelyéről)* A Modell az alkotó fölébe kerül?

LEÁNY *(nyugodtan)* Igen... Ezt a követ olyannak formálok, amilyen én vagyok. Amilyen szép vagyok... Olyan lesz ez a kő is.

SZOBRÁSZ *(megdöbbenve)* ... Olyan lesz ez a kő, amilyen te vagy?

LEÁNY *(még határozottabban)* Igen, — és nem olyan, amilyen-

nek te akarod. Ha olyan virágot faragsz belőle, amelyet idő előtt leszakítanak, akkor olyan lesz ez a márvány, fehéren olyan, amilyen én vagyok... Vagy — ha olyanná faragod, amilyen én vagyok, akkor olyan virág lesz belőle, amelyet idő előtt leszakítanak...

SZOBRÁSZ *(lelép az emelvényről)* Mit?... Mit mondasz?...

LEÁNY *(kihívóan megismétli)* Olyan virág lesz belőle, amelyet idő előtt...

SZOBRÁSZ *(odaroohan hozzá)* Ne mondd, ne mondd tovább...

LEÁNY *(a világításban most még szebb és kívánatosabb, mint volt; kitérja karjait)*... amelyet nyiláskor leszakítanak...

SZOBRÁSZ *(kikapja kezéből a vésőt)* Add ide!... Ez nem a te kezedbe való.

LEÁNY *(már nem is törődik a vésővel, átadja magát szerelmi érzéseinek)* Én nem kő, nem alkotó, nem szobrász és nem modell — hanem virág vagyok. *(a szobrász karjaiba omlik)*.

SZOBRÁSZ *(csókolja, ahol éri)* Csupa élet vagy és csupa tűz... Szép vagy... Szép vagy... Kihívóan szép... Mint egy virág, mint egy szép virág, kinyitott virág, hogy... leszakítsalak...

LEÁNY *(fojtott hangon)* És most?

SZOBRÁSZ *(mint aki hirtelen valamit megsejt, fölkapja a fejét)* Mit akartál mondani ezzel a különös mosolyoddal?

LEÁNY *(az előbbi hangon)*... most kiéled bennem ezernyi érzésből összetevődött hangulatodat... Mert szép vagyok...

SZOBRÁSZ *(tétova zavartsággal)* Én?!... Igen!

LEÁNY Akarsz?

SZOBRÁSZ Igen... Akarlak...

LEÁNY *(odaadón)* Igen... És... az-u-tá-á-án...?

SZOBRÁSZ *(nem hallja ezt a kérdést, semmit sem hall, csak csókolja)* Szép vagy, mint ez a márvány... Fehér és halvány kék ereid...

LEÁNY Szép vagyok... és ennyi elég?...

SZOBRÁSZ *(izzó hangon)* Most elég!

(A színelőttől s valami különös muzsika szól. Ezek az akkorok üde átmenetben a hangok színeivel is úgy kivilágosodnak, mint a tejfehér ablakon a hajnali pir, amely lassan fölerősödik és világos, étellel teli fényével teljesen betölti az atelier-t. Amikor a színelőtt megvilágosodik, csaknem teljesen üres, csak amikor a hajnali fénycsóva a heverőre vetődik, akkor látni, hogy ott alszik a szobrász. Fáradt, meggyötört az arca, mint aki az éjszaka folyamán lelkiismeretfurdalásai közepette rengeteget szenvedett... Megmozdul. Lassan tápázkodik. Minden tagja fáj, mint aki rossz álomból ébred s nyitott szemmel csak most ismerkedik a valósággal... Előbb a megkezdett szobrot nézi, majd a hamútartót, amelyből kiállnak az

elnyomott cigarettacsutkák; pipája a földön hever, — vésője és kalapácsa az állvány előtt, mintha valaki kiejtette volna kezéből a számszámokat... Alig hogy fölül, belép az ajtón az Újságíró. Egyszerű ballonkabátban, szorosra húzott övvel, mindkét kezét mélyen a zsebébe mélyesztve. Az egész jelenségen érezni, hogy ő egy egészen más világ. Haja sima, tekintete nyílt, semmit sem rejtegető.)

ÚJSÁGÍRÓNŐ (előbb a heverő számszámokat, majd a kócos szobrászt nézi) Most ébredtél?

SZOBRASZ (zavartan) Igen.

ÚJSÁGÍRÓNŐ Az este hiába vártalak.

SZOBRASZ (pipája után nyúl) Belefeledkeztem a munkámba.

ÚJSÁGÍRÓNŐ Belefeledkeztél...

SZOBRASZ Hát tudod...

ÚJSÁGÍRÓNŐ Tudom... Ő volt itt.

SZOBRASZ (a szobor felé néz és int) Igen.

ÚJSÁGÍRÓNŐ (most valamivel hidegbben) Nem tudsz tőle szabadulni.

SZOBRASZ Egy szobrász modell nélkül nem élhet.

ÚJSÁGÍRÓNŐ (a szobor, a márvány felé lép) Ez igaz... Egy szobrász modell nélkül nem élhet. Csak egy kérdést kell végképp eldöntenie, mielőtt a vésőt és a kalapácsot (előbb fölveszi a vésőt, azután a kalapácsot) a kezébe veszi, hogy a mű befejezése előtt el ne dobja...

SZOBRASZ (pipára gyújt és hosszasan nézi a lángot; emlékezik) Az a kérdés: én formálok-e a modellt, vagy a modell engem?

ÚJSÁGÍRÓNŐ (nyugodtan) Igen. Ez a kérdés. És te...

SZOBRASZ (szavába vág) Talán szemrehányást akarsz tenni?

ÚJSÁGÍRÓNŐ Ha azt mondom, hogy távol áll tőlem, akkor nem vagyok őszinte. De, — nem teszek szemrehányást, mert...

SZOBRASZ (kíváncsian) ... mert...

ÚJSÁGÍRÓNŐ ... mert azzal nem érek el semmit. Itt nem rólam és nem őrá van szó.

SZOBRASZ (ingerülten) Hanem kiről?

ÚJSÁGÍRÓNŐ (nézi a vésőt és a kalapácsot) Rólad van szó!

SZOBRASZ (fölnéz a pipafüst mögül) Rólam?

ÚJSÁGÍRÓNŐ (közelebb lép hozzá, viszi kezében a vésőt és a kalapácsot) Igen, rólad és arról, amivel önmagadnak tartozol. És amivel nemcsak önmagadnak tartozol, hanem magadnál többnek... Tudod, az ember nemcsak önmagának tartozik azzal, amit magával hozott. Ha ugyan hozott magával valamit amit tovább adhat a többieknek?...

SZOBRASZ (sértődötten) Úgy látszik kétségbevonod.

ÚJSÁGÍRÓNŐ (megáll előtte) Én nem vonom kétségbe, de te feledkeztél meg róla, amikor a parván mögött levetkőztetett modell

elérésében látođ utad végső célját... Ahhoz igazán elég lesz ez az egyetlen egy darab véső is. Pedig ezer és ezer véső van még, — és mennyi márvány a hegyek alatt?

SZOBRÁSZ *(ébredő büntudattal)* Tudom!

ÚJSÁGÍRÓNÓ Úgy vettem észre, hogy megfélekedtél róla.

SZOBRÁSZ Az igaz, de azután mindig előjön, mint rossz álmom után az ébredés, amely keserű is, de — vigasztaló is...

ÚJSÁGÍRÓNÓ Hány ilyen álomra és hány ilyen ébredésre van még szükség, hogy elmerüljenek a régi képek?

SZOBRÁSZ *(föláll, az újságíróhoz lép)* Annyi álomra és anynyi ébredésre, amíg az igazi modellt meg nem lelem.

ÚJSÁGÍRÓNÓ *(a műteremre mutat)* Itt?

SZOBRÁSZ *(körülnéz, látja a tele hamútartót, a sivár műtermet, az ürességbe kóválygó fényeket, tekintetét kérdőn fölemeli)* Itt? ... Itt csak egy állvány van, néhány torzó és a pódium...

ÚJSÁGÍRÓNÓ *(az ablakhoz lép, kitárja az ablakot; most még erősebben ömlik be a fény. Nézi a künn liktető életet; motorberregés, gyárduda zúg, gyerekzaj hallik, szél, muzsika, teli élet)* Tele van modellél a világ.

SZOBRÁSZ *(utána megy, az ablakhoz lép és néz kifelé).*

ÚJSÁGÍRÓNÓ *(az ablaktól visszafordul, szembe kerül a szobrásszal, nyugodtan a szemébe néz; amikor a szobrász megindul, hogy még közelebb lépjen az ablakhoz, kezébe adja a szerszámot)* Itt van a vésőd, ... itt van a kalapácsod, indulj, ha érzed, hogy valami hív.

F ü g g ö n y